

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายแสงเลิศ กงชูย

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพธิ์สูง
อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
โทรศัพท์ ๐๙๒-๒๖๑๑๐๕๕

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๕ ปัจจุบันอายุ ๗๐ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอไชยวาน

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ... ๑๘๖,๘๐๐.... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี





๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานการเรียนรู้ที่ ๑. ฐานเรียนรู้ด้านพืช: พืชผักสวนครัว พืชไร่ ไม้ผล โดยมีการเรียนรู้กระบวนการขั้นตอนกระบวนการผลิตพืชให้มีคุณภาพ ดังนี้

๑. การเตรียมดินและปรับปรุงคุณภาพดินสำหรับปลูก
๒. การเพาะกล้าพืชและการดูแลรักษา
๓. ขั้นตอนและวิธีการปลูก
๔. การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การบริหารจัดการศัตรูพืช
๕. การจัดการผลผลิต การคัดคุณภาพผลผลิต



๓.๒ ฐานการเรียนรู้ที่ ๒. ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ เช่น ไก่ วัว

โดยเป็นฐานเรียนรู้ที่เน้นการเลี้ยงสัตว์เฉพาะทาง และเน้นเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าปศุสัตว์ ลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ และส่งเสริมการทำปศุสัตว์ในพื้นที่อย่างยั่งยืน



๓.๓ ฐานการเรียนรู้ที่ ๓. ฐานเรียนรู้ด้านประมง เช่น ปลาตะเพียน ปลาดุก ปลานิล หอยเชอรี่ ผำ

โดยเป็นฐานเรียนรู้ที่เน้นเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ช่วยให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน ลดต้นทุน และเพิ่มรายได้.



๓.๔ ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ ฐานเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

โดยเป็นจุดเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมักอินทรีย์ การผสมดินเพาะกล้าเอง การปรับปรุงบำรุงดิน และการวิเคราะห์ดิน รวมไปถึงการใช้ปุ๋ยถูกชนิด ถูกอัตรา ถูกเวลา โดยเน้นการใช้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้เข้าใจวิธีและกระบวนการผลิต สามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เองได้



๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ไร่นาสวนผสม/ปศุสัตว์
๒. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยหมัก
๓. ด้านปศุสัตว์ เช่น ไก่ วัว
๔. ด้านประมง เช่น ปูนา ปลาตะเพียน ปลาดุก ปลานิล หอยเชอร์รี่



๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- เศรษฐกิจพอเพียง(ปรัชญาชีวิตเรื้อน)
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ปรัชญาชีวิตเรื้อนและปรัชญาต้นทุนการผลิต
- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- การบริหารจัดการกลุ่มองค์กรเกษตรกร



๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยหมัก เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และทักษะแก่เกษตรกรในการผลิตปุ๋ยหมักสูตรต่างๆ เพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมี และยังช่วยปรับปรุงคุณภาพดินและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ใช้เองในครัวเรือน
๒. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้



เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยดังนี้

๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปุ๋ยหมัก: ประเภทของปุ๋ยหมัก, วัสดุที่ใช้ทำปุ๋ยหมัก, กระบวนการทำปุ๋ยหมัก, และประโยชน์ของปุ๋ยหมักต่อพืชและดิน.
๒. การทำปุ๋ยหมัก: การเลือกใช้วัสดุ, การเตรียมกองปุ๋ยหมัก, การควบคุมความชื้นและอุณหภูมิ, การกลับกอง, และระยะเวลาที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก.
๓. การใช้ปุ๋ยหมัก: การใส่ปุ๋ยหมักในแปลงเกษตร, อัตราการใช้, และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการใส่ปุ๋ยหมัก.
๔. การลดต้นทุนการผลิต: การเปรียบเทียบต้นทุนการใช้ปุ๋ยหมักกับปุ๋ยเคมี, การประเมินผลตอบแทนจากการใช้ปุ๋ยหมัก.
๕. การจัดการศัตรูพืชและโรคพืช: การใช้ปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงความสมดุลของจุลินทรีย์ในดิน ซึ่งจะช่วยลดการระบาดของศัตรูพืชและโรคพืช.



๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

-นายแสงเลิศ กงสุขุ ประธานศูนย์ ศพก. อำเภอยะวอนได้เข้าร่วมเวทีการประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการแปลงใหญ่และคณะกรรมการศพก.ระดับจังหวัด ได้มีการเสนอข้อมูลปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปความต้องการผ่านที่ประชุมโดยเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานและตัวแทนประธานระดับอำเภอยะวอนเข้าร่วมจัดทำแผนบูรณาการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด



๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ) -นายแสงเลิศ กงสุขุ ประธานศูนย์ ศพก. อำเภอยะวอนมีการนำข้อมูลที่ได้จากชุมชนหรือเกษตรกร ศพก.เครือข่ายและกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ที่เข้าร่วมกิจกรรมในศพก.และเกษตรกรผู้นำมาร่วมวิเคราะห์ ปัญหา สรุปแนวทางแก้ไขที่จะนำไปปฏิบัติจัดทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) โดยใช้เวทีการประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการแปลงใหญ่และคณะกรรมการศพก.ระดับอำเภอ



ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายแสงเลิศ กงซุย เกษตรกรต้นแบบ เดิมทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ทำนาเพียงอย่างเดียว พื้นที่ไม่มีระบบชลประทาน ทำนาโดยอาศัยน้ำฝน ปีละ ๑ ครั้ง เนื่องด้วยราคาปัจจัยการผลิตเช่น เมล็ดพันธุ์ และปุ๋ยเคมีมีราคาที่สูงขึ้น ทำให้ขาดทุนจากการทำนามากขึ้น ต่อมาเริ่มปรับเปลี่ยนการทำเกษตร โดยทดลอง พืชผัก ไม้ผล แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งจากพื้นที่นา แต่ก็ตายเสียหายทั้งหมด เนื่องจากขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งน้ำ จึงมีแนวคิดที่จะสร้างแหล่งน้ำภายในสวนเพื่อใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริฯ จึงทำให้ นายแสงเลิศ กงซุย ได้นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแปลงเกษตรของตนเอง หลังจากนั้น เริ่มมีผลผลิตจากในแปลงเกษตรของตนเอง และมีรายได้จากการจำหน่ายในพื้นที่ละแวกบ้าน ชาวบ้านเริ่มให้ความสนใจและมาสอบถามขอความรู้และเทคโนโลยีที่ใช้ปลูกให้ได้ผลผลิตมากขึ้น นายแสงเลิศ กงซุย ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิตทั้งการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิต ทำให้สิ่งที่สะสมมาเรื่อย ๆ เกิดผลเจริญงอกงามสร้างรายได้สร้างความมั่นคงให้ครอบครัว และยังแผ่อแผ่ ความรู้ พืชพันธุ์ดีให้กับเพื่อนบ้านอีกด้วย จึงได้เปิดสวนของตนเองเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นศูนย์หลักของอำเภอไชยวาน ด้านเกษตรไร่นาสวนผสม



๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้น และการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวมีผลทำให้ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผลผลิตลดลง แม้จะใส่ปุ๋ยไปเป็นจำนวนมากแค่ไหน และมีต้นทุนที่สูงขึ้นทุกปี ทำให้นายแสงเลิศ กงซุย ได้กลับมาคิด ทบทวนว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเกิดจากอะไร จนกระทั่ง นายแสงเลิศ กงซุย ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมในเรื่องการใช้จุลินทรีย์ ที่มีประโยชน์ต่อดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ จากสำนักงานเกษตรอำเภอไชยวานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินจังหวัด อุดรธานี มาให้ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยหมักชนิดต่างๆ



๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

เทคโนโลยีการใช้จุลินทรีย์บำรุงดินเป็นเทคโนโลยีชีวภาพที่นำจุลินทรีย์ เช่น แบคทีเรีย รา และยีสต์ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของดินและส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช โดยมีประโยชน์หลัก ๆ ดังนี้

-ช่วยปรับสภาพดินให้เหมาะสม เช่น ปรับค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดินให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยสร้างธาตุอาหารอย่างไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมที่พืชสามารถดูดซึมได้

-ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ เช่น เศษพืชหรือซากสัตว์ ให้กลายเป็นแร่ธาตุที่พืชใช้ได้ดี ทำให้ดินร่วนซุยและรักษาความชื้นได้ดีขึ้น

-ป้องกันโรคและศัตรูพืชในดิน ช่วยลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

-ส่งเสริมการเจริญเติบโตของรากพืช ทำให้พืชดูดซึมธาตุอาหารได้ดีขึ้น เพิ่มผลผลิตและคุณภาพของพืช

นายแสงเลิศ กงซุย ได้นำความรู้ที่ได้รับการอบรมเรื่องจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ต่อดินมาใช้จุลินทรีย์บำรุงดินทำได้ทั้งแบบรดน้ำผสมสารจุลินทรีย์ในดินโดยตรง หรือคลุกเมล็ดพันธุ์พืชก่อนปลูก โดยควรเลือกชนิดจุลินทรีย์ให้เหมาะสมกับพืช และสภาพดิน รวมถึงเก็บรักษาสารจุลินทรีย์ในที่เย็น แห้ง เพื่อรักษาประสิทธิภาพ และใช้ซ้ำอย่างต่อเนื่องทุก ๓-๖ เดือนตามความเหมาะสม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการใช้จุลินทรีย์บำรุงดินมีหลักการและวิธีปฏิบัติดังนี้:

-การเตรียมสารละลายจุลินทรีย์ โดยผสมผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ (เช่น จุลินทรีย์ซูเปอร์ พด.๑, พด.๒) ในน้ำสะอาดในอัตราที่เหมาะสม เช่น ๒๐ ลิตร คนให้เข้ากันประมาณ ๕-๑๐ นาทีเพื่อกระตุ้นจุลินทรีย์ให้เติบโตและออกฤทธิ์

-การขยายเชื้อและเตรียมวัสดุ นำสารละลายที่ผสมแล้วไปราดหรือคลุกเคล้าวัสดุเช่น กองปุ๋ยหมักหรือวัสดุอินทรีย์ที่เตรียมไว้ ปรับความชื้นให้ได้ประมาณ ๗๐% และทำกองปุ๋ยหมักในที่ร่มสูงประมาณ ๓๐-๕๐ เซนติเมตร คลุมกองปุ๋ยหมักเพื่อรักษาความชื้น ปล่อยให้จุลินทรีย์ขยายตัวทำงานในวัสดุอินทรีย์ ๓-๔ วัน

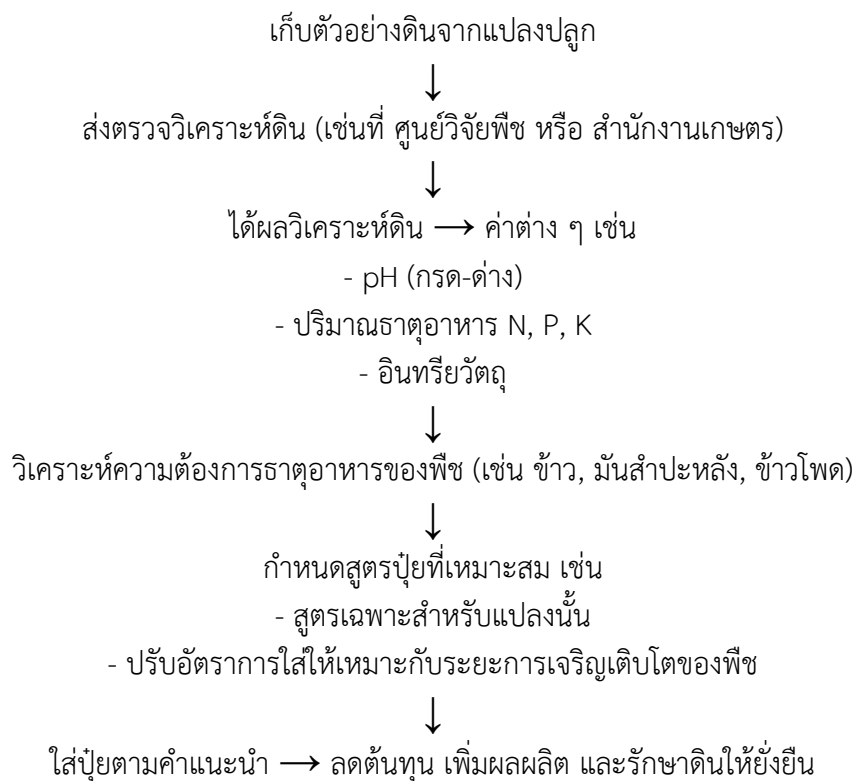
-การนำไปใช้ในแปลงเกษตร โดยหว่านหรือรดจุลินทรีย์ที่ขยายแล้วลงในดินบริเวณแปลงเพาะปลูก ใช้ในอัตราที่เหมาะสม เช่น ๑๐๐-๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่สำหรับข้าว พืชไร่ และพืชผัก หรือ ๓-๕ กิโลกรัมต่อต้นสำหรับไม้ผลและไม้ยืนต้น

-บางกรณีอาจฉีดพ่นน้ำหมักจุลินทรีย์หรือรดลงดินทุก ๑๐-๒๐ วัน เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชและปรับสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์

-การเก็บรักษาและการใช้ต่อเนื่อง ควรเก็บจุลินทรีย์ในที่เย็น แห้ง เพื่อรักษาประสิทธิภาพ ใช้เป็นประจำทุก ๓-๖ เดือน หรือก่อนการปลูกฤดูใหม่ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ธาตุอาหารของพืช



๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)



การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีขั้นตอนสำคัญที่ควรปฏิบัติอย่างเป็นระบบดังนี้:

-เก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ มีการเก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูกในบริเวณต่าง ๆ ให้ได้ตัวอย่างแทนพื้นที่จริง และนำตัวอย่างดินไปวิเคราะห์เพื่อวัดค่าคุณภาพดิน เช่น ค่า pH ปริมาณธาตุอาหารหลักและรองในดิน

-วิเคราะห์ผลและวางแผนการใช้ปุ๋ย โดยนำผลวิเคราะห์ดินมาประเมินความต้องการธาตุอาหารของพืชชนิดนั้น ๆ นำมาวางแผนการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับค่าที่วิเคราะห์ เช่น ประเภทปุ๋ย อัตราใช้ และช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ย

-เตรียมดินและใส่ปุ๋ยตามแผน และปรับปรุงดินตามคำแนะนำ เช่น ปรับกรดต่างของดิน ร่วมกับการใส่ปุ๋ยแบบเจาะจงตามผลวิเคราะห์ปุ๋ยที่เหมาะสมในปริมาณที่กำหนด เน้นการใส่ในตำแหน่งที่พืชสามารถดูดซึมได้ดีที่สุด ปลูกพืชตามระบบที่วางแผนไว้ติดตามการเจริญเติบโตของพืชและตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์ของดินอย่างสม่ำเสมอ ปรับแผนการใช้ปุ๋ยตามความเหมาะสมในรอบถัดไปตามข้อมูลและผลการติดตาม จะมาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสริม เช่น การใช้จุลินทรีย์บำรุงดิน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และช่วยให้พืชดูดซึมธาตุอาหารได้ดีขึ้น เช่น การใช้จุลินทรีย์ที่ช่วยตรึงไนโตรเจน หรือช่วยละลายธาตุอาหาร

นอกจากนี้ ส่งเสริมการเกษตรแบบพอเพียงและยั่งยืนโดยการวางแผนพื้นที่และทรัพยากรให้เหมาะสมตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่หรือหลักการอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินจะ

ช่วยให้สามารถใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการของพืช ลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้ปุ๋ยเคมีแบบไม่เหมาะสม พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตอย่างยั่งยืน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๕.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....(ไร่-งาน-วา)
 ๑.๒)มะพร้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)
 ๑.๓)พืชผักสวนครัว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)
 ๑.๔)ไม้.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)
 ๑.๕)ไม้ผล.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....(ไร่-งาน-วา)
 ๑.๕)ฟักทอง.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ...ปลานิล.....จำนวน.....๑.....(หน่วย...บ่อ.....)
 ๒.๒) ...ปลาตะเพียน.....จำนวน.....๑.....(หน่วย...บ่อ.....)
 ๒.๓)หอยเชอรี่สีทอง.....จำนวน.....๒.....(หน่วย...บ่อ.....)
 ๒.๔)กบ.....จำนวน.....๒.....(หน่วย...บ่อ.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑)วัว.....จำนวน.....๓.....(ตัว)
 ๓.๒)ไก่.....จำนวน.....๓๐.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๔.๑)-.....จำนวน.....(หน่วย.....)
 ๔.๒)-.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ข้าวอินทรีย์.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑.๑) ค่าไถกลบผัสดะ และป่นหว่าน เป็นเงิน.....๗๕๐.....บาท/ไร่
 ๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๖ เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่
 ๑.๓) ค่าปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นเงิน.....๔๒๐..... บาท/ไร่
 ๑.๔) ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่
 ๑.๕) ค่าอื่นๆ เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต๒,๓๗๐.....บาท/ไร่
 รายได้๗,๐๐๐.-. ๒,๓๗๐ = ๔,๖๓๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..จากสินค้าจำพวกปลานิล ปลาดูเพียน และ ไม้ผล พืชผักสวนครัว พักทอง

แต่งไทย

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๕๕๐.....บาท/วัน

- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุสินค้าจำพวกปลานิล ปลาดูเพียน และ ไม้ผล พืชผักสวนครัว พืชตามฤดูกาล
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๓,๘๕๐.....บาท/สัปดาห์

- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุสินค้าจำพวกปลานิล ปลาดูเพียน และ ไม้ผล พืชผักสวนครัว หน่อไม้ พืชตาม

ฤดูกาล

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๕,๔๐๐ บาท/เดือน

- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ข้าวอินทรีย์ มะพร้าว หน่อไม้ ฯลฯ

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๘๖,๘๐๐ บาท/ปี

- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้มากขึ้นหลังจากได้รับคำแนะนำจาก ศพก.

๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้จากการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้

๓. เกษตรกรสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปและจำหน่ายผลผลิต

๔. ชุมชนมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันได้

๕.เป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสนใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยีการไถพรวนตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น ในการวิเคราะห์ดินช่วยให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยในชนิดและอัตราที่พอดีกับความต้องการของพืช ทำให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็นซึ่งช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารโดยการชะล้างหรือละลายออกสู่สิ่งแวดล้อม สามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้ปุ๋ยไนโตรเจนตามความเหมาะสมช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยเกินความต้องการและนอกจากนี้ยังรักษาคุณภาพดินและลดผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสมช่วยรักษาโครงสร้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดการเสื่อมสภาพของดิน เช่น ดินแน่นและน้ำระบายไม่ดี รวมถึงลดการปนเปื้อนสารเคมีในดินและน้ำ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ของการทำปุ๋ยหมักชีวภาพในการใช้พื้นที่ ปรับปรุงบำรุงดิน มีดังนี้

๑. ลดการใช้ปุ๋ยเคมีน้ำหมักชีวภาพช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมี ลดการชะล้างของสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ (เช่น น้ำเสียที่มีไนเตรตสูง) ช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศในดิน

๒. ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากร (Circular Economy) ใช้วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร (เช่น ใบไม้ น้ำตาลทรายแดง เศษผลไม้) มาหมักเป็นปุ๋ยลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่ถูกทิ้งหรือเผา ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศช่วยให้ทรัพยากรถูกนำกลับมาใช้ใหม่ ลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ

๓. ปรับปรุงโครงสร้างและคุณภาพของดินน้ำหมักชีวภาพช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน เช่น แบคทีเรีย และเชื้อราที่ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำดี และเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น ลดการกัดเซาะของดิน โดยการเสริมสร้างโครงสร้างดินให้มั่นคง

๔. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้น้ำหมักชีวภาพช่วยลดการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนสังเคราะห์ ซึ่งเป็นแหล่งปล่อยก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N_2O) ที่มีศักยภาพในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อนสูงการนำของเสียมาหมักแทนการเผาช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และฝุ่นละออง

๕. ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในดินจุลินทรีย์ในน้ำหมักชีวภาพช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อสิ่งมีชีวิตในดิน เช่น ไส้เดือน แบคทีเรีย และเชื้อรา ระบบดินที่มีชีวิตช่วยให้พืชเติบโตแข็งแรงตามธรรมชาติ

๖. ประหยัดพลังงานและทรัพยากร การผลิตน้ำหมักชีวภาพสามารถทำได้ในระดับครัวเรือนหรือชุมชน โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ลดการพึ่งพาปุ๋ยนำเข้าที่ต้องใช้พลังงานในการผลิตและขนส่งสูง

๗. ช่วยฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม น้ำหมักชีวภาพสามารถใช้ในการฟื้นฟูดินที่เสื่อมสภาพ หรือพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีมากเกินไป



๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ประธานศูนย์ ศพก. ได้มีการศึกษาหาความรู้ในเรื่องการพัฒนาสตรปุย น้ำหมักชีวภาพ ความรู้เรื่องการผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น และความรู้เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นำมาพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้พวกเขาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนอกจากนี้ประธานศูนย์ ศพก.ได้ไปอบรมรับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีต่าง ๆ จากหลายหน่วยงานจนทำให้สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรหรือผู้สนใจมาศึกษาเรียนรู้และหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้การร่วมมือกับเกษตรกรรุ่นใหม่จะสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่นลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น คุณภาพผลผลิตต้องดี รวมถึงการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อให้พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดให้กับเกษตรกรทั่วไปที่สนใจมาศึกษาเรียนรู้โดยเรียนรู้จากแปลงกิจกรรมต่างๆในศพก. และฐานเรียนรู้อีก ๔ ฐาน ที่ได้เตรียมพร้อมไว้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่



๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
ศูนย์ ศพก. อำเภอไชยวานเป็นจุดศูนย์กลางการให้ความรู้และ

๑.การอบรมและให้ความรู้ "การผลิตน้ำหมักชีวภาพ"

กลุ่มเป้าหมาย: เกษตรกรในพื้นที่ กลุ่มแปลงใหญ่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เนื้อหาอบรม:

- หลักการและประโยชน์ของน้ำหมักชีวภาพ
- สาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพจากของเหลือใช้ (เช่น น้ำส้มควันไม้ เศษผลไม้ น้ำตาลทราย

แดง)

-การใช้งานจริงในแปลงเกษตร

กิจกรรม: ลงมือทำน้ำหมักชีวภาพร่วมกัน นำกลับไปใช้ที่บ้าน

ผลลัพธ์: เกษตรกรสามารถผลิตใช้เองได้ ลดต้นทุน และลดการใช้สารเคมี



๒. การสถานที่ศึกษาดูงานแปลงสาธิตของ ศพก. ในการผลิตข้าวอินทรีย์ เกษตรกรสามารถเข้าเยี่ยมชมแปลงสาธิตที่ ศพก. พัฒนาขึ้น เพื่อเรียนรู้เทคนิคการผลิตที่ดี การจัดการแปลงที่มีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อปรับปรุงคุณภาพดินซึ่งจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน



๓. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Field Day/Farmer Field School)

- วันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day): จัดกิจกรรมในพื้นที่จริง เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นการสาธิตเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การใช้เครื่องจักรกลเกษตร, การฉีดพ่นปุ๋ยด้วยโดรน, การเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยวิธีที่ทันสมัย



๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญห เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

-การให้คำปรึกษาปัญหาด้านการผลิตซึ่งเกษตรกรสามารถนำปัญหาที่พบเจอ เช่น โรคพืช แมลงศัตรูพืช การขาดธาตุอาหารในพืช ปัญหาสัตว์ป่วย การจัดการฟาร์มที่ไม่มีประสิทธิภาพ มาปรึกษาได้โดยตรงกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญประจำ ศพก.

-การวิเคราะห์ดินและน้ำเบื้องต้น: ศพก. อาจมีชุดทดสอบดินและน้ำแบบง่ายๆ เพื่อช่วยวินิจฉัยปัญหาเบื้องต้น และให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ย หรือการจัดการคุณภาพน้ำให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก

-การเลือกสายพันธุ์พืช/สัตว์ที่เหมาะสม: ให้คำแนะนำในการเลือกใช้สายพันธุ์ที่ทนทานต่อโรค เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

-ปัญหาการขาดเครื่องมือในการเกษตร ประสานกลุ่มแปลงใหญ่ จัดเก็บข้อมูลผู้ต้องการใช้บริการด้านไหนช่วงเวลา เพื่อจะให้บริการทั้งสมาชิกกลุ่มและเกษตรกรทั่วไป รถไถนา

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์ ศพก. อำเภอไชยวานเป็นจุดรวมการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงการประสานงานผ่านศูนย์ ศพก. เครือข่าย ทั้ง ๔ ตำบล ดังนี้

๑. การให้บริการข้อมูลข่าวสาร

- ข้อมูลการผลิตและการตลาดโดย ศพก. มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตพืช สัตว์ ประมง ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงข้อมูลภาวะตลาด ราคาผลผลิต และแนวโน้มความต้องการสินค้าเกษตร เพื่อช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ข้อมูลนโยบายและมาตรการภาครัฐ: เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และโครงการสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ

-ข่าวสารความก้าวหน้าทางวิชาการ: อัปเดตข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเกษตร เช่น เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆ การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์พืช/สัตว์ เพื่อให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

ช่องทางการสื่อสาร: โดยประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมให้ความรู้ เช่น การประชุม สัมมนา วันถ่ายทอดความรู้ (Field Day) เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง

๒. การให้บริการด้านวิชาการเกษตร

-การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี: จัดฝึกอบรม ให้คำแนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น การจัดการดินและปุ๋ย การจัดการน้ำ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยใช้แปลงเรียนรู้ของ ศพก. เป็นต้นแบบ

-การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหา: มีนักวิชาการเกษตรประจำ ศพก. ที่พร้อมให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหา ด้านการเกษตรที่เกษตรกรประสบ เช่น ปัญหาสุขภาพพืช ปัญหาสัตว์ ปัญหาดิน ปัญหาน้ำ รวมถึงการวินิจฉัยโรคพืช และสัตว์เบื้องต้น

-การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยและปัจจัยการผลิตที่ถูกต้อง: ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และปัจจัยการผลิตอื่นๆ อย่างถูกวิธี เหมาะสมกับชนิดพืชและสภาพดิน เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

-การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย: ให้ความรู้และส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย การลดการใช้สารเคมี เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

-การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร: จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะและความสามารถของเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่น การบริหารจัดการฟาร์ม การแปรรูปผลผลิต การตลาด การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น



๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑. เกษตรกรต้นแบบเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องที่ทำ (การทำเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรแบบผสมผสาน การปลูกและดูแลไม้ผล และด้านอื่นๆ เช่น ประมง ปศุสัตว์ ฯลฯ แก่ชุมชน หน่วยงานราชการ สถานศึกษาในพื้นที่

๒. มีเกษตรกรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้และนำพันธุ์ไปปลูกขยาย สร้างรายได้

๓. มีเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่มาศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ ชักชวนเกษตรกรในพื้นที่ที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยวให้ปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรผสมผสาน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด ดังนี้

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีและเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จริง และจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การจัดการศัตรูพืช และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมถึงมีการสร้างแปลงเรียนรู้โดยการจัดทำแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรได้ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้เห็นผลลัพธ์และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นจุดให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่างๆ รวมถึงนำงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการผลิตในชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. เป็นผู้นำด้านวิชาการเกษตรในชุมชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรสมัยใหม่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๒. กำหนดแนวทางและวางแผนกิจกรรมใน ศพก.ร่วมวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การจัดอบรม สาธิต การดูงาน ฯลฯ รวมถึงการประสานกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด เพื่อจัดทำแผนพัฒนา ศูนย์

๓. เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบเครือข่าย เช่น กลุ่มแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะ และการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่

๔. บริหารจัดการทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในศูนย์ ส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า เช่น ทำแปลงสาธิต การใช้จุลินทรีย์ ปุ๋ยหมัก การผลิตปุ๋ยอินทรีย์



๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศูนย์ปฏิบัติการเกษตร (ศพก.) ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ด้านเกษตรในชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางความรู้และการให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ ช่วยถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเกษตรกรอย่าง

ยั่งยืน นอกจากนี้ ศพก. ยังมีความภูมิใจที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้สามารถแก้ไขปัญหาการผลิต ปรับปรุงดิน การจัดการศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง และการเพิ่มผลผลิต ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและเกษตรกรรมแบบพอเพียง ทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้มั่นคง และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานราก อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้ร่วมกันพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและร่วมมืออย่างยั่งยืน ความรู้สึกภาคภูมิใจเหล่านี้ทำให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกรร่วมมือกันพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน.

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายแสงเลิศ กงซุย มีความเป็นผู้นำชุมชนในการประสานงานและขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ประธาน ศพก. จะต้องเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากเกษตรกรในพื้นที่ โดยนำทีมคณะกรรมการศูนย์ฯ วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านส่งเสริมเกษตร ถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาอาชีพเกษตรกรในชุมชนรวมถึงประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมและทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่และเป็นตัวแทนและผู้แทนเสนอปัญหาและความต้องการของเกษตรกรต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างเหมาะสม มีการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และความยั่งยืนทางเกษตรกรรม

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายแสงเลิศ กงซุย ได้อุทิศเวลาและแรงกายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนเกษตรกร โดยไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว เช่น การให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการเกษตรที่เหมาะสม ช่วยแก้ไขปัญหาการเกษตร และส่งเสริมความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ ให้เกษตรกรในชุมชนได้ทดลองและเรียนรู้การเกษตรแบบมีประสิทธิภาพรวมถึงประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการนำทรัพยากรหรือโครงการต่าง ๆ มาสนับสนุนชุมชนโดยตรง เช่น การจัดอบรม การเข้าถึงปัจจัยการผลิต และการตลาด และยังเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีในชุมชน



๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

นายแสงเลิศ กงซุยมีแนวคิดในการทำงานดังนี้ “เติบโตไปด้วยกัน สร้างสรรค์ชุมชนที่ยั่งยืน” ความสำเร็จที่แท้จริงคือการที่เกษตรกรทุกคนในชุมชนสามารถเติบโตไปด้วยกันได้ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

การดำเนินงานถอดบทเรียนในครั้งนี้ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตร จำนวน ๒ ท่าน เกษตรกรต้นแบบ นายแสงเลิศ กงซุย และสมาชิกของศูนย์เครือข่ายเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การเตรียมการ: กำหนดเป้าหมายของเกษตรกรที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล วัตถุประสงค์ของกระบวนการถอดบทเรียน และเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การจัดเวทีให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ การเล่าเรื่อง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการใช้ SWOT แผนภูมิความคิดต่างๆ

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล: ดำเนินการตามเครื่องมือที่เลือกไว้ เพื่อรวบรวมข้อมูล ประสบการณ์ และความคิดเห็น

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อค้นหาประเด็นสำคัญ สาเหตุของความสำเร็จ/ความล้มเหลว และข้อเสนอแนะ

๔. การสังเคราะห์บทเรียน: สรุปบทเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์ และจัดทำเป็นรายงานหรือข้อเสนอแนะ



๕. การนำไปใช้ประโยชน์: นำบทเรียนที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการทำงานในอนาคต

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค : ความแตกต่างด้านประสบการณ์และความเข้าใจของผู้เข้าร่วม ทำให้ผู้เข้าร่วมบางรายมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ทั่วถึง และเกิดช่องว่างทางความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ : ส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ใช้รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง (Storytelling), กลุ่มย่อย หรือเกม เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

คณะทำงานถอดบทเรียน
ประธาน ศพก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเกษตรอำเภอไชยวาน

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)



โดย

สำนักงานเกษตรอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรไร่นาสวนผสม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สินค้า

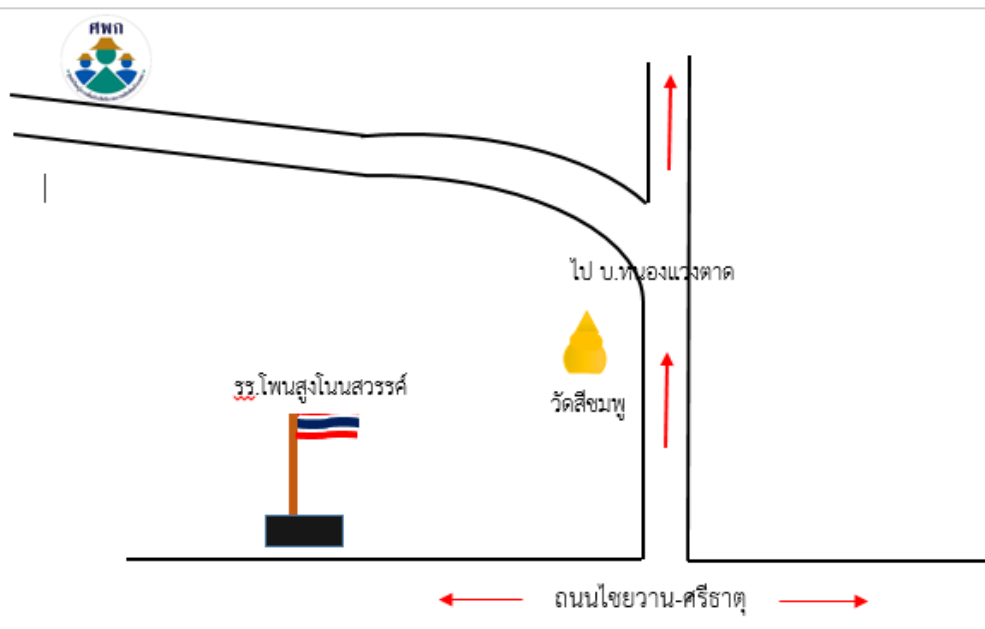
หลัก : ข้าว

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพธิ์สูง อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

พิกัด : Latitude : ๑๗.๒๑๒๒๔๘๓ Longitude : ๑๐๓.๒๕๗๕๒๖๕

x : ๒๒๐๑๗๗ y : ๑๖๘๙๒๘๓ Zone ๔๘Q

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :



รายชื่อคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตรระดับพื้นที่ อำเภอยะขาน จังหวัดอุดรธานี

	๑. นายแสงเลิศ กงซุย	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานกรรมการ
	๒. นายเกษม สุภาพ	เกษตรกรผู้นำตำบลหนองหลัก	กรรมการ
	๓. นายชูเวช บุญใส	เกษตรกรผู้นำตำบลไชยวาน	กรรมการ
	๔. นางแสงทิพย์ ฉาหล้า	เกษตรกรเครือข่ายตำบลโพนสูง	กรรมการ
	๕. นายทองคำ กงซุย	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
	๖. นายสุริยา วิเชียร	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
	๗. นายเมืองมล ฉาหล้า	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
	๘. นางหนูจร กงซุย	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
	๙. นายนิยม เพชรนาดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
	๑๐. นายบุญไฮ้ม แสงใส	เกษตรกรเครือข่าย	กรรมการ
	๑๑. นางกสิบจันทร์ กงซุย	เกษตรกรเครือข่าย	กรรมการ
	๑๒. นายกัณหา สาครเจริญ	เกษตรกรเครือข่าย	กรรมการ
	๑๓. นางหนูพิน สานธิยากุล	เกษตรกรเครือข่าย	กรรมการ
	๑๔. นายสมศักดิ์ พรหมพิทักษ์	เกษตรกรเครือข่าย	กรรมการ
	๑๕. นายวิเชียร พันชน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	ผู้ประสานงาน